

Nr 399.

Av herr **Fagerholm m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 33, med förslag till förordning angående en tillfällig skatt i syfte att motverka vissa investeringar i varulager och inventarier (investeringskatt).

Kungl. Maj:ts proposition nr 33 om investeringsskatt förutsätter, att i fråga om inventarier skattebestämmelserna skola gälla beträffande sådana inventarier, som anskaffats under 1951. Med att inventarierna »anskaffats» förstås uppenbarligen, att anskaffningsåtgärden nått det stadium, att äganderätten civilrättsligt sett övergått från säljaren till köparen. Däremot anses inventarierna icke som anskaffade i och med att bindande kontrakt om leverans träffats. Även om sålunda ett företag lång tid före 1951 avtalat om ett maskininköp, men leveransen av maskinen antingen blivit så fördröjd, att överlämnandet kunnat ske först efter den 1 januari 1951 eller ock den avtalade leveranstiden sträckt sig in på 1951, komma investeringsskattebestämmelserna att bli tillämpliga på detta maskinförvärv. Enligt 11 § c) kan emellertid under vissa omständigheter avsteg göras från ovannämnda regel. Förutsättningen härför är, att bindande avtal om inventarieförvärvet träffats före den 1 oktober 1950 och att *därjämte* tillämpning av bestämmelserna skulle medföra *avsevärda betalningssvårigheter* för den skattskyldige. Beslut om medgivande av dylikt avsteg förutsättes skola träffas av en särskild av Kungl. Maj:t utsedd nämnd.

Mot den i propositionen föreslagna avvägningen mellan vilka inventarieköp som skola falla under investeringsskattebestämmelserna och vilka som skola falla utanför, synas vissa erinringar kunna göras.

Det angivna syftet med investeringsskatten är — såsom vid flerfaldiga tillfällen framhållits både i propositionen och i andra sammanhang — att motverka, att investeringsverksamhetens omfattning överskrider ramen för tillgängliga resurser. Från dessa utgångspunkter kan det synas förklarligt, om bestämmelserna drabba sådana inventarieförvärv under 1951, som avtalats före 1951 men efter den tidpunkt, statsmakternas planer att införa investeringsskatt blevo kända. Däremot är det omotiverat att låta investeringsskatt drabba inventarieförvärv, som grunda sig på avtal, vilka träffats ännu tidigare. Den skattskyldige har i dessa fall icke haft någon som helst anledning att räkna med att investeringsskatt skulle införas. För honom kommer därför de föreslagna bestämmelserna att framstå såsom en retroak-

tiv beskattning. Uppenbart är vidare, att i nu åsyftade fall kan lagstiftningen icke heller få någon investeringsbromsande funktion. Det bindande avtalet måste givetvis fullföljas, alldeles oavsett om investeringsskatt införes.

En annan nackdel med den i propositionen föreslagna avgränsningen av förvärv, som kunna grunda skattskyldighet, är det slumpartade utfall för den skattskyldiges del, som kan komma att inträda i åtskilliga fall. På grund av förhållandena under efterkrigstiden ha själva leveransernas fullföljande ofta kommit att bli beroende av omständigheter, som ej köparen och stundom ej heller säljaren kunnat råda över. Dagen för köpavtalets slutande är sålunda en fix dag, då däremot dagen för den leverans, som skall komma att fullföljas på grund av avtalet, är en dag, som icke i förväg med säkerhet kan fixeras. Har sålunda en köpare haft otur att få leveransen förskjuten, faller inventarieförvärvet under investeringsskattebestämmelserna, alldeles oavsett vilken dag leveransen rätteligen skulle ha skett enligt avtalet.

Genom bestämmelserna i 11 § c) har, såsom ovan berörts, propositionen i viss mån beaktat de anförda synpunkterna och sålunda låtit dagen för träffande av bindande avtal bliva avgörande för skattebestämmelsernas tillämpning. Att, såsom skett i propositionen, därjämte uppställa det förbehållet att för undantagande från investeringsskattebestämmelserna erfordras, att utgivande av skatten skulle medföra »avsevärda betalningssvårigheter» är emellertid betänkligt ur både reella och principiella synpunkter. Det betyder, att man inför ett slags »existensminimum» för företagen; ett begrepp, som givetvis är helt främmande för företags- och bolagsbeskattningen. För övrigt bör frågan om skattskyldigheten icke göras beroende av företagets likviditetsförhållanden, på så sätt att de sämre skötta och planerade företagen just på grund av sin sämre skötsel få särskilda »skatteförmåner».

Såsom framhållits i propositionen (s. 63) beträffande inventarieförvärv grundande sig på avtal träffade före den 1 oktober 1950, kan förslaget om investeringsskatt för sådana förvärv icke få någon investeringsbegränsande effekt. Att det oaktat bestämmelse om »betalningssvårigheter» som villkor för dispens intagits, har motiverats av en önskan att begränsa antalet dispensfall. Emellertid blir med det föreslagna villkoret om »betalningssvårigheter» dispensprövningen utomordentligt grannlaga och komplicerad. Den ökning i antalet dispensfall, som skulle inträda om man slopade kravet på »betalningssvårigheter», kommer därför sannolikt att uppvägas av att själva dispensprövningen i så fall blir betydligt enklare.

I anslutning till de synpunkter, som ovan anförts, synas de i propositionen föreslagna bestämmelserna böra ändras så, att inventarieförvärv, grundande sig på bindande avtal träffade innan statsmakternas planer på införande av investeringsskatt offentliggjordes, undantagas från dylik skatt. Häremot kan måhända invändas, att en dylik regel skulle föranleda svårigheter att fastställa, när avtalet i själva verket träffats, om avtalet haft bin-

dande karaktär eller ej, samt att t. o. m. risk kan föreligga, att mindre nogräknade personer kunde åberopa fingerade avtalsdateringar. Dylika farhågor måste emellertid anses såsom överdrivna med tanke på att undantagande från investeringsskattskyldighet förutsättes grundas på ett medgivande i varje särskilt fall av en av Kungl. Maj:t utsedd nämnd. Inför denna nämnd kommer det givetvis att åligga den skattskyldige att bevisa riktigheten av sin uppgift om tidpunkten för avtalets träffande, ävensom av de omständigheter i övrigt, som åberopas av honom.

Med stöd av det ovan anförda hemställles,

att riksdagen måtte besluta den ändringen i förslaget till investeringsskatt 11 § c) att ur författningstexten utgår satsen »och tillämpningen av bestämmelserna skulle medföra avsevärda betalningssvårigheter för den skattskyldige».

Stockholm den 14 februari 1951.

Nils Jönsson,
Rossbol.

Carl Christenson,
Malmö.

Ossian Sehlstedt.

Alg. Gunnarsson.

Y. Häckner.

Sam. B. Norup.

P. Hj. Fagerholm.

Eric Nilsson
i Svalöv.

Henry Allard.

Stig F. Hansson
i Önnarp.